

Spis treści

- ◆ **Autorzy** V
- ◆ **Wstęp** IX
- ◆ **Część I.**
Wprowadzenie do chorób zakaźnych
- 1. **Zarys epidemiologii chorób zakaźnych** 3
 - ◆ Występowanie, szerzenie się i zwalczanie chorób zakaźnych 3
Wiesław Magdzik
 - ◆ Wprowadzenie do epidemiologii chorób zakaźnych 12
Andrzej Zieliński
 - ◆ Gruźlica w Polsce i na świecie 19
Jan Kuś
 - ◆ Epidemiologia molekularna 25
Andrzej Zieliński, Małgorzata Sadkowska-Todys
- 2. **Mechanizmy odporności oraz podstawy czynnej immunoprofilaktyki w chorobach zakaźnych** 32
Janusz Ślusarczyk
- 3. **Właściwości i mechanizmy działania preparatów ludzkich immunoglobulin do stosowania dożylnego (IVIG)** 39
Bożena Bucholc
- 4. **Zakażenia wirusowe człowieka** 45
Waldemar Halota
- 5. **Gorączka nieznanego pochodzenia** ... 50
Jacek Juszczyk
- 6. **Choroby o nieznannej etiologii – udział czynników zakaźnych** 55
Janusz Cianciara
- 7. **Nowe i powracające choroby zakaźne** 61
Waldemar Halota
- 8. **Bioterroryzm i obrona biologiczna** ... 64
Krzysztof Chomiczewski
- 9. **Metody diagnostyki laboratoryjnej** ... 72
 - ◆ Znaczenie patobiochemii i medycyny laboratoryjnej w nowoczesnej diagnostyce różnicowej zakażeń bakteryjnych i wirusowych 72
Lech Torliński, Miłostawa Zowczak-Drabarczyk, Ewa Wysocka
 - ◆ Diagnostyka bakteriologiczna 89
Alfred Samet, Marek Bronk, Anna Śledzińska
 - ◆ Diagnostyka serologiczna w chorobach zakaźnych 98
Janusz Ślusarczyk
 - ◆ Techniki molekularne 102
Janusz J. Stańczyk
 - ◆ Endoskopia w diagnostyce i terapii chorób zakaźnych 105
Krzysztof Simon
 - ◆ Radioizotopowa diagnostyka procesów zapalnych 111
Małgorzata Kobylecka, Leszek Królicki
- 10. **Zakażenia szpitalne** 120
Jacek Juszczyk
- 11. **Zakażenia chirurgiczne** 126
Krzysztof Bielecki
- 12. **Zakażenia w transplantologii** 136
Magdalena Durlik, Jadwiga Mészáros, Bartłomiej Matłosz
 - ◆ Zakażenia bakteryjne i grzybicze 142
- 13. **Medycyna podróży** 150
Danuta Prokopowicz

14. Antybiotykoterapia w chorobach zakaźnych	159	23. Zakażenia górnych dróg oddechowych	254
<i>Alfred Samet, Jolanta Komarnicka</i>		◆ Choroba przebiegniowa	254
15. Bakteriemia, posocznica, wstrząs septyczny	165	<i>Wojciech Kukwa, Andrzej Kukwa</i>	
<i>Jacek Juszczyk</i>		◆ Zapalenie zatok	257
16. Zakażenia przenoszone drogą krwi	173	<i>Wojciech Kukwa, Andrzej Kukwa, Elżbieta Jeżewska</i>	
<i>Małgorzata Pawłowska</i>		◆ Zapalenia ucha środkowego	261
17. Zakażenia perinatalne.....	181	<i>Anna Ścińska-Bieńkowska, Andrzej Kukwa, Wojciech Kukwa</i>	
<i>Małgorzata Pawłowska</i>		◆ Zapalenia gardła o etiologii wirusowej	267
18. Najczęściej występujące ekspozycje zawodowe u pracowników medycznych.....	189	<i>Elżbieta Jeżewska, Andrzej Kukwa</i>	
<i>Anna Boroń-Kaczmarek, Małgorzata Kłys-Rachwańska</i>		◆ Zapalenia gardła o etiologii bakteryjnej	271
◆ Część II.		<i>Elżbieta Jeżewska, Andrzej Kukwa</i>	
Choroby narządów i układów		◆ Zapalenia gruczołów ślinowych	277
19. Ośrodkowy układ nerwowy	199	<i>Elżbieta Jeżewska, Andrzej Kukwa</i>	
◆ Ostre i przewlekłe bakteryjne zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych	199	◆ Głębokie zapalenia tkanek miękkich szyi: ropień okołomigdałkowy, ropień zagardłowy i ropień przestrzeni przygardłowej.....	283
<i>Witold Przyjałkowski</i>		<i>Anna Ścińska-Bieńkowska, Andrzej Kukwa</i>	
◆ Gruźlica ośrodkowego układu nerwowego... ..	208	◆ Bóle, zawroty głowy i upośledzenia słuchu w niektórych chorobach zakaźnych	285
<i>Dariusz Lipowski</i>		<i>Andrzej Kukwa</i>	
◆ Wirusowe zakażenia ośrodkowego układu nerwowego.....	212	24. Zakażenia dolnych dróg oddechowych	291
<i>Dariusz Lipowski</i>		<i>Ryszarda Chazan</i>	
20. Udział węzłów chłonnych w patologii chorób zakaźnych i pasożytniczych	222	◆ Wprowadzenie.....	291
<i>Wanda Kocięcka</i>		◆ Wirusowe zakażenia dolnych dróg oddechowych.....	293
21. Zmiany oczne w przebiegu chorób zakaźnych	233	◆ Bakteryjne zapalenie płuc	297
<i>Ewa Dróbecka-Brydak, Piotr Karol Borkowski, Joanna Brydak-Godowska</i>		◆ Atypowe zapalenia płuc	302
22. Skóra i tkanka podskórna.....	245	◆ Grzybice dolnych dróg oddechowych	305
<i>Małgorzata Szczepańska-Put</i>		◆ Diagnostyka laboratoryjna zakażeń dolnych dróg oddechowych	309
◆ Wysypki w przebiegu chorób wirusowych ...	245	25. Układ pokarmowy	312
◆ Zapalenie tkanki podskórnej, ropne zapalenie skóry, ropnie i inne zakażenia skóry	249	◆ Zapalenia błony śluzowej żołądka	312
		<i>Krzysztof Simon, Sylwia Serafińska</i>	
		◆ Zapalenie jelita cienkiego i jelita grubego ...	316
		<i>Krzysztof Simon, Sylwia Serafińska</i>	
		◆ Samoistne bakteryjne zapalenie otrzewnej ...	319
		<i>Paweł Migdałski</i>	

◆ Infekcyjne zapalenie trzustki.	323
<i>Krzysztof Simon, Monika Pazgan-Simon</i>	
26. Serce i naczynia krwionośne	328
◆ Zapalenie osierdzia.	328
<i>Joanna Syska-Sumińska, Adrian Lewandowski, Mirosław Dłużniewski</i>	
◆ Zapalenie mięśnia sercowego	333
<i>Iwona Grzywanowska-Łaniewska, Kamila Adach, Mirosław Dłużniewski</i>	
◆ Infekcyjne zapalenie wsierdzia	338
<i>Wioletta Dyrła, Marek Kuch, Mirosław Dłużniewski</i>	
◆ Gorączka reumatyczna – zwężenie zastawki mitralnej	344
<i>Ewa Burbicka, Wojciech Braksator, Mirosław Dłużniewski</i>	
◆ Zaburzenia rytmu serca w chorobach zakaźnych.	350
<i>Jarosław Król, Monika Tomaszewska-Kiecana, Łukasz Zieliński, Mirosław Dłużniewski</i>	
27. Zakażenia w położnictwie i ginekologii	354
<i>Ewa Czczuga-Semieniuk, Monika Zbucka, Sławomir Wołczyński</i>	
28. Układ moczowy	359
<i>Stanisław Czekalski</i>	
29. Choroby przenoszone drogą płciową	369
<i>Beata Młynarczyk, Sławomir Majewski</i>	
30. Zakażenie HIV/AIDS	381
◆ Epidemiologia HIV/AIDS ze szczególnym uwzględnieniem krajów rozwijających się ...	381
<i>Magdalena Rosińska</i>	
◆ Patogeneza, klinika i zakażenia oportunistyczne.	387
<i>Andrzej Gładysz, Brygida Knysz, Jacek Gąsiorowski, Małgorzata Ingłot, Weronika Rymer, Bartosz Szetela, Katarzyna Fleischer</i>	
◆ Leczenie antyretrowirusowe	412
<i>Andrzej Horban, Piotr Pulik</i>	
◆ Zakażenie HIV i AIDS u kobiet i dzieci	422
<i>Magdalena Marczyńska</i>	
◆ Problemy ginekologiczne u kobiet zakażonych HIV	426
<i>Tomasz Niemiec</i>	
◆ Diagnostyka zakażenia HIV u noworodka	430
<i>Janusz J. Stańczak</i>	
◆ Postępowanie z dzieckiem zakażonym HIV – terapia	430
<i>Magdalena Marczyńska</i>	
31. Medycyna geograficzna ze szczególnym uwzględnieniem medycyny tropikalnej	433
<i>Danuta Prokopowicz</i>	
32. Wybrane jednostki chorobowe przywlekane z krajów o ciepłym i gorącym klimacie.	443
◆ Pełzakowica (ameboza, <i>amebiasis</i> , <i>amoebosis</i>)	443
<i>Piotr Kajfasz</i>	
◆ Zimnica (malaria)	449
<i>Piotr Kajfasz</i>	
◆ Leiszmanioza	455
<i>Jerzy Jaroszewicz</i>	
◆ Filariozy	458
<i>Wojciech Basiak</i>	
◆ Trąd (<i>lepra</i>)	463
<i>Janusz Firek</i>	
◆ Dur brzuszny	465
<i>Maria Olszyńska-Krowicka</i>	
◆ Dury rzekome	469
<i>Maria Olszyńska-Krowicka</i>	
◆ Schistosomozy i zarażenia innymi przywrami	469
<i>Wojciech Basiak</i>	
33. Borelioza z Lyme i inne choroby przenoszone przez kleszcze	473
◆ Borelioza z Lyme	473
<i>Robert Flisiak</i>	
◆ Ludzka anaplazmoza granulocytarna	478
<i>Anna Grzeszczuk</i>	
◆ Babeszjoza	481
<i>Robert Flisiak</i>	
◆ Odkleszczowe zapalenie mózgu	483
<i>Robert Flisiak</i>	

34. Wybrane pasożyty przewodu pokarmowego 486

- ◆ Glistnica (*ascariasis*) 486
Wojciech Basiak
- ◆ Tasiemczyce (*taenioses*) 488
Wojciech Basiak
- ◆ Włosogłówczyca 489
Wojciech Basiak
- ◆ Owsica 490
Sabina Dobosz
- ◆ Giardioza 492
Sabina Dobosz
- ◆ Choroba tęgoryjcowa (*ancylostomosis*) 494
Wojciech Basiak

35. Wybrane robaczyce tkankowe 495

- ◆ Toksoplazmoza 495
Bogumiła Milewska-Bobula, Bożena Lipka
- ◆ Toksokaroza 503
Piotr Karol Borkowski
- ◆ Włośnica 504
Robert Flisiak
- ◆ Bąblowica 509
Wojciech Basiak
- ◆ Wągrzyca 511
Wojciech Basiak

36. Choroby wywołane przez wirusy DNA i RNA 513

- ◆ Zakażenia wywołane przez wirusy DNA (bez HBV)
- ◆ Wirusy DNA I: wirusy *Herpes* 513
Ewa Duszczyk
- ◆ Wirusy DNA II: papowawirusy 523
- ◆ Poliomawirusy 523
Sabina Dobosz
- ◆ Wirusy DNA III: adenowirusy, pokswirusy i parwowirusy 525
Maria Pokorska-Lis, Sabina Dobosz

◆ Zakażenia wywołane przez wirusy RNA (bez HCV i HIV)

- ◆ Wirusy RNA I: pikornawirusy 536
- ◆ Enterowirusy: wirusy *Polio*, *Coxsackie* A, B i *ECHO* 536
Sabina Dobosz
- ◆ Rynowirusy 544
Sabina Dobosz
- ◆ Wirusy RNA II: arbowirusy i wirus różyczki 546
- ◆ Różyczka 546
Ewa Duszczyk
- ◆ Wirusy RNA III: ortomyksowirusy 548
- ◆ Grypa (*influenza*) 548
Joanna Siennicka
- ◆ Wirusy RNA IV: paramyksowirusy 554
- ◆ Odra 554
Ewa Duszczyk
- ◆ Świnka 556
Ewa Duszczyk
- ◆ Paragrypa 559
Joanna Siennicka
- ◆ Zakażenie RSV 560
Joanna Siennicka
- ◆ Wirusy RNA V. Inne wirusy RNA 561
- ◆ Rabdowirusy 561
- ◆ Wścieklizna 561
Piotr Kajfasz
- ◆ Koronawirusy 567
- ◆ Zespół ciężkiej ostrej niewydolności oddechowej (SARS) 567
Anna Świętecka, Wojciech, Dębiński, Józef Piotr Knap
- ◆ Retrowirusy i zakażenia retrowirusowe (inne niż HIV) 570
Maria Pokorska-Lis
- ◆ Kaliciwirusy 574
- ◆ Wirus Norwalk 574
Sabina Dobosz

◆ Gorączki krwotoczne (arenawirusy, filowirusy, buniawirusy, flawiowirusy)	575	◆ Różycy (<i>erysipeloid</i>)	644
Robert Flisiak		Janusz Cianciara	
◆ Reowirusy		◆ Zakażenia wywołane przez <i>Clostridium perfringens</i> , zgorzel gazowa, zatrucie pokarmowe	
Reowirusy, orbiwirusy, rotawirusy	579	Zakażenia wywołane przez <i>Clostridium difficile</i> , rzekomobłoniaste poantybiotykowe	
Sabina Dobosz		zapalenie jelit	646
		Gayane Martirosian	
37. Ptasia grypa	582	◆ Botulizm, zatrucie jadem kiełbasianym (<i>botulismus</i>)	654
Elżbieta Samorek-Salamonowicz		Jolanta Niścigorska-Olsen	
38. Wirusowe zapalenia wątroby	588	◆ Tężec (<i>tetanus</i>)	658
◆ Wirusowe zapalenie wątroby typu A	588	Ryszard Strzelecki	
Marta Wawrzynowicz-Syczewska		◆ Wąglik (<i>anthrax</i>)	661
◆ Wirusowe zapalenie wątroby typu E	591	Jerzy Jaroszewicz	
Marta Wawrzynowicz-Syczewska		◆ Zakażenia wywołane przez ziarenkowce Gram-ujemne	
◆ Wirusowe zapalenie wątroby typu B	593	Inwazyjna choroba meningokokowa	664
Janusz Cianciara		Waleria Hryniewicz, Dariusz Lipowski, Anna Skoczyńska	
◆ Wirusowe zapalenie wątroby typu D (HDV)	600	◆ Zakażenia wywołane przez ziarenkowce Gram-ujemne I	
Janusz Cianciara		◆ <i>Haemophilus influenzae</i>	670
◆ Wirusowe zapalenie wątroby typu C	601	Jacek Wysocki	
Jacek Juszczak		◆ Krztusiec (<i>Bordetella pertussis</i>)	676
◆ Zapalenia wątroby spowodowane innymi wirusami	608	Jacek Wysocki	
Anatol Panasiuk		◆ Zakażenia wywołane przez pałeczki Gram-ujemne II	
39. Choroby prionowe u człowieka	613	◆ Bakterie bezwzględnie patogenne	680
Jerzy Kulczycki		◆ Czerwonka bakteryjna (<i>shigellosis</i>)	680
40. Choroby wywołane przez bakterie	619	Hanna Stypułkowska-Misiurewicz	
◆ Zakażenia wywołane przez ziarenkowce Gram-dodatnie		◆ Inne salmonellozy	683
◆ Zakażenia gronkowcowe	619	Maria Olszyńska-Krowicka	
Waleria Hryniewicz		◆ Choroby wywołane przez <i>Vibrio cholerae</i> i inne gatunki <i>Vibrio</i>	686
◆ Zakażenia paciorkowcowe	626	Hanna Stypułkowska-Misiurewicz	
Barbara Kowalik-Mikołajewska		◆ Zakażenia wywołane przez pałeczki Gram-ujemne pochodzenia zwierzęcego	
◆ Zakażenia wywołane przez maczugowce, pałeczki i laseczki Gram-dodatnie		◆ Bruceloza	691
◆ Błonica (<i>diphtheria</i>)	635	Maria Olszyńska-Krowicka	
Małgorzata Szczepańska-Putż		◆ Dżuma	694
◆ Listerioza	640	◆ Tularemia	694
Dariusz Lipowski		Anna Grzeszczuk	

- ◆ Jersinioza (*Yersinia pseudotuberculosis*,
Yersinia enterocolitica) 696
Janusz Cianiara
- ◆ Zakażenia wywołane przez *Campylobacter*
i *Helicobacter* 699
Monika Pazgan-Simon, Krzysztof Simon
- ◆ Zakażenia wywołane przez pałeczki
Gram-ujemne III (bakterie oportunistyczne)
- ◆ Zakażenie pałeczką okrężnicy
Escherichia coli 701
Maria Olszyńska-Krowicka
- ◆ *Klebsiella*, *Proteus*, *Serratia* 704
Marta Wróblewska
- ◆ *Pseudomonas aeruginosa* 707
Marta Wróblewska
- ◆ Zakażenia wywołane przez prątki
- ◆ Rodzaj *Mycobacterium* 711
Zofia Zwolska
- ◆ Mikobakteriozy 715
Ewa Rowińska-Zakrzewska
- ◆ *Mycobacterium tuberculosis* 719
Ewa Rowińska-Zakrzewska
- ◆ Zakażenia wywołane przez krętki
- ◆ Leptospiroza 728
Anna Grzeszczuk
- ◆ Zakażenia wywołane przez *Legionellaceae*,
Mycoplasmataceae, *Actinomycetaceae*
- ◆ Legionelloza (*Legionellaceae*) 730
Hanna Stypułkowska-Misiurewicz

- ◆ Mikoplazmowe zapalenie płuc i inne 733
Hanna Stypułkowska-Misiurewicz
- ◆ *Actinomycetaceae* – promienica i inne
aktynomikozy 736
Hanna Stypułkowska-Misiurewicz
- ◆ Zakażenia wywołane przez bakterie
wewnątrzkomórkowe
- ◆ Chlamydiozy 738
Edyta Podsiadły, Stanisława Tylewska-Wierzbanowska
- ◆ Riketsjozy 745
Anna Grzeszczuk
- ◆ Ehrlichiozy 749
Anna Grzeszczuk
- ◆ Bartonelozy 751
Anna Grzeszczuk
- ◆ Zakażenie *Coxiella burnetii* (gorączka Q) 756
Anna Grzeszczuk

41. Elementy racjonalnej chemioterapii przeciwdrobnoustrojowej 759

Józef Mészáros

42. Grzybice 767

- ◆ Układowe zakażenia grzybicze 767
Jadwiga Mészáros, Magdalena Durlik
- ◆ Grzybice skóry i paznokci 774
Romuald Maleszka, Violetta Ratajczak-Stefańska

◆ Indeks 782

◆ Atlas rycin kolorowych